

Raadsvoorstel gemeente Coevorden

Datum raadsvergadering	22 oktober 2024
Versie	
Agendapunt	6.3
Naam rapporteur	L. Timmer
Rv.nr.	1970
Openbaar	Ja
Portefeuillehouder	J. Huizing
Onderwerp	Beleidsplan Invasieve exoten
Voorgesteld besluit	1. Het beleidsplan 'Invasieve exoten in Gemeente Coevorden' vast te stellen. 2. Akkoord te gaan met de bestrijding van de drie meest overlastgevende soorten: Aziatische duizendknopen, Grote waternavel en Reuzenbereklaauw. 3. Voor de bestrijding van de drie aangewezen soorten structureel een bedrag van € 135.000 beschikbaar te stellen en deze te dekken vanuit de stelpost vrije begrotingsruimte. 4. De 11e wijziging van de programmabegroting 2024 vast te stellen.

Aan de raad,

Inleiding

In de commissievergadering van 11 mei 2021 heeft wethouder Huizing als reactie op een aan de Raad toegezonden Email-bericht inzake 'Japanse duizendknoop Nordhorneerstraat' te Coevorden toegezegd:

1. Uit te zoeken wat er financieel benodigd is voor een effectieve bestrijding van de Japanse duizendknoop.
2. Richting particulieren voorlichting te organiseren in relatie tot de bestrijding van de Japanse duizendknoop.

De vragen van de raad naar aanleiding van deze toezegging zijn op 8 juni 2021 door middel van een informerende brief beantwoord.

Hieruit voortkomend is een beleidsdocument voor het bestrijden van invasieve exoten opgesteld. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen hiervoor nodig zijn.

Het beleidsdocument is opgesteld aan de hand van drie verschillende invasieve soorten. Deze soorten zijn met de kennis van nu de meest overlast gevende soorten binnen de gemeente Coevorden.

Om Aziatische duizendknopen, reuzenberenklauw en grote waternavel te kunnen beheersen wordt er een gestructureerde aanpak voorgesteld. Deze gestructureerde aanpak bestaat als eerste uit het opstellen van een beleidsdocument.

Na het vaststellen van het beleidsdocument volgt het uitwerken van een beheerstrategie. De strategie wordt door middel van een beheerplan vorm gegeven. Dit beheerplan dient nog opgesteld te worden. De soort, locatie en bijvoorbeeld de bestrijdingsurgentie zijn hiervoor belangrijke gegevens. Deze gegevens worden in een digitaal systeem vastgelegd en actueel gehouden. Voor de bestrijding zijn er verschillende bestrijdingsmethoden mogelijk. De bestrijdingsmethode is maatwerk en verschilt per soort en locatie. Met een gerichte aanpak op basis van actuele gegevens wordt bestrijding invasieve exoten inhoud gegeven.

Argumenten

1.1. Wij dienen te voldoen aan Wet- en regelgeving

Europese, landelijke en provinciale wet- en regelgeving schrijft voor dat invasieve exoten worden bestreden dan wel te worden uitgeroeid. De overheid geeft met behulp van een lijst aan, welke soorten in Nederland als invasief zijn aangemerkt.

1.2 De Omgevingsvisie wenst een evenwichtig platteland.

In het belang van de in de Omgevingsvisie benoemde ambitie om te werken aan een evenwichtig platteland. Deze ambitie stelt dat de landbouw, natuur en landschap, toerisme en recreatie, bodem- en waterbeheer en andere functies zich duurzaam en in harmonie met elkaar kunnen ontwikkelen. Overmatige aanwezigheid van invasieve exoten heeft een ondermijnende werking op deze ambitie.

2.1. Niet alle invasieve exoten vragen om directe bestrijding.

Niet alle invasieve soorten op de lijst vragen om een directe bestrijding. Het bestrijden beperkt zich tot de drie meest overlastgevende soorten binnen de gemeente Coevorden.

Dit zijn soorten die door hun uitzonderlijke groeikracht om een acute en een adequate bestrijding vragen. Binnen de gemeente Coevorden vormen deze soorten een verhoogd risico voor de volksgezondheid, funderingen en infrastructuur, doorstroming van waterlopen en opzichte van andere bekende soorten.

3.1 Het benodigde budget voor de bestrijding is circa € 135.000, structureel.

Voor het beheer en de bestrijding van de aangewezen invasieve exoten, waarvan de locatie op 28-03-2024 bekend was is structureel € 135.000 benodigd. Ondanks dat er verwacht wordt dat bestrijding- en beheren tot een verlaging leidt van de kosten wordt er een vast bedrag per jaar gevraagd. Enige onzekerheid zit er in de reactie van de exoot op toegepaste bestrijdings- en beheermaatregelen oftewel hoe hardnekkig is de te bestrijden plant. Daarnaast is het aannemelijk om aan te nemen dat er nieuwe infectiehaarden ontstaan naast de tot zover bekende haarden. Ook nieuwe invasieve soorten kunnen voet aan de grond krijgen binnen onze gemeente. Door het bedrag structureel aan te vragen blijft er enige ruimte over om aanvullende bestrijding en/of het beheren van nieuwe haarden en invasieve soorten op te vangen.

4.1 De raad heeft het budgetrecht.

In artikel 189 van de Gemeentewet is vastgelegd dat het budgetrecht bij de raad ligt. Op basis van dit budgetrecht is de raad het bevoegd gezag om (meerjaren)begrotingswijzigingen vast te stellen.

Opmerkingen

Voor het jaar 2024 vragen wij, gezien het tijdstip van vaststelling van het plan, geen budget aan. Wel zijn wij op dit moment bezig met diverse experimentele bestrijdingsmogelijkheden. Hierbij valt te denken aan het spuiten van heet water (Aziatische duizendknoop) en een aanpak waarbij wij met sterk concurrerende beplanting de invasieve exoot te onderdrukken. De uitkomsten van deze experimenten worden mee genomen om de juiste en meest voordelige beheermaatregelen te kunnen nemen.

Kosten, baten, dekking

Op basis van risicogebieden (pagina 8 beleidsdocument) + bestrijdingsurgentie (pagina 9 beleidsdocument) is er een verdeling gemaakt voor de financiële onderbouwing die is bijgevoegd. Op basis van het risicogebied en bestrijdingsurgentie wordt bepaald of de exoot beheerd of bestreden moet worden.

Bij financiële onderbouwing is gebaseerd op 7 bestrijdingsronden per jaar wanneer een exoot bestreden moet worden en voor het beheren worden 4 bestrijdingsronden aangehouden.

De uitvoeringskosten komen voort uit ervaringscijfers en kengetallen die zijn opgehaald uit de markt. Voor de tot nu bekende infectiehaarden van invasieve exoten binnen de gemeente Coevorden is structureel een bedrag van € 135.000,- nodig om de bestrijding- en beheermaatregelen uit te kunnen voeren. Wij stellen voor om vanaf 2025 structureel een bedrag van € 135.000 beschikbaar te stellen en deze kosten te dekken vanuit de stelpost vrije begrotingsruimte.

Verloop stelpost vrije begrotingsruimte:

Stelpost vrije begrotingsruimte				
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
	2024	2025	2026	2027
Stelpost vrije begrotingsruimte				
Saldo meerjarenbegroting	4.260	5.675	-1.230	-1.050
Nieuw beleid en ontwikkelingen	-311	-168	-168	-168
Resultaat Programmabegroting 2024-2027	3.949	5.507	-1.398	-1.218
Raadsvoorstel Plan van Aanpak en businesscase flexwonen (BW 2023-12)	-710			
Raadsvoorstel collectieve zorgverzekering (gemeentepolis) (BW 2023-14)	-218	-249		
Raadsvoorstel afvalinzameling op recreatieparken	-22			
Raadsvoorstel Cultuurbeleid (BW 2023-17)	-587	-490		
Saldo Halfjaarrapportage	-112			
Raadsvoorstel eenmalige projectkosten nieuwe tarievenstructuur (BW 2023-24)	-360			
Raadsvoorstel beheerplan civiele kunstwerken (BW 2024-02)	-276	-113		
Tweetalig plaatsnaamborden	-25	-55		
Concept; Behouden paardensport Sleen	-75			
Concept; Wegenbeheerplan 2024-2028	-1.500	-1.341	-396	-450
Concept; Duurzaam meerjaren onderhoudsplan	-61			-24
Actualisatie meerjarenperspectief Kaderbrief 2025		271	1.969	1.915
Concept; Bestrijden invasieve exoten		-135	-135	-135
Concept; Vergroenen Monierweg		-248		
Concept; Verlenging Programma Vitale Vakantieparken Coevorden		-657		
Saldo stelpost na toezeggingen	1.640	4.601	-1.398	-1.218
Saldo stelpost incl voorstelling in voorbereiding	4	2.490	40	88

Aanpak/uitvoering

1. Beheerplan

Voor het grootste deel zijn de haarden met invasieve exoten bij de gemeente in beeld. Om een completer en een betrouwbaarder beeld te krijgen dienen er nog stappen te worden gezet om per locatie tot een structurele aanpak te komen. Voor een structurele aanpak per locatie is een meerjarig beheerplan wenselijk. Het beheerplan maakt de middelen inzichtelijk die nodig zijn voor beheersing en/of bestrijding.

2. Monitoring, inventarisatie en mutatie

Het uitgangspunt is om het actuele areaal aan invasieve exoten binnen de gemeente op voorhand zo compleet mogelijk beeld in beeld te brengen. Jaarlijks wordt het areaal geactualiseerd.

Deze op te nemen gegevens zijn ook van belang voor het vaststellen en onderbouwen van de benodigde middelen en het uitvoeren van de bestrijding.

Uitgangspunt is om alle benodigde gegevens in een digitaal systeem op te slaan en hiervoor gelijke opname parameters te hanteren. Dit geeft in een oogopslag inzicht in de actuele stand van zaken (nulpunt). Vanaf dit nulpunt kunnen de verdere gegevens van nieuwe haarden met invasieve exoten aangevuld worden.

Gezien de omvang en de benodigde capaciteit van de problematiek die deze opgave met zich meebrengt is het voorstel om het digitaliseren en gelijktrekken van opname kenmerken deel uit te laten maken van de opdracht die wordt uitbesteed aan een marktpartij. Het beheersen, het bestrijden en inventariseren lopen dan parallel (de informatie van meldingen en buitendienst worden hier dan ook onder gebracht).

3. Uitvoering

Uitgangspunt voor de uitvoering is om een marktpartij te contracteren die op basis van een meerjarige overeenkomst verantwoordelijk is voor beheersing, bestrijding, monitoring, inventarisatie en mutatie van de areaalgegevens. Bij het opstarten van een gerichte aanpak zal er een scherper beeld ontstaan van het te bestrijden areaal aan invasieve exoten.

Om die reden wordt de opdracht als een kortlopende overeenkomst van twee jaar in de markt gezet. Dit zal zijn in de vorm van een raamovereenkomst waarbij op basis van deelopdrachten de locaties met de aangewezen invasieve exoten bestreden.

De nadruk van deze opdracht ligt niet alleen op beheersing en bestrijding, maar ook op monitoring, inventarisatie en mutatie van aanwezige exoten.

Het doel is om binnen de twee jaar een zo compleet mogelijk beeld te krijgen, waarna op basis van die gegevens kan worden gewerkt aan een overeenkomst op basis van bijvoorbeeld een uitroeiingsvereiste.

Communicatie

Algemene publicatie opstellen. Hierin wordt informatie over de te bestrijden soorten gegeven en de gemeentelijke website vermeldt een digitale kaart waar haarden met invasieve exoten gevonden zijn. Portaal openstellen voor burgermeldingen. Aanvullend worden op locaties waar zich een groot risico op verdere verspreiding voordoet informerende bordjes geplaatst.

Bijlagen

Beleidsdocument Invasieve exoten

Locatieoverzicht infectiehaarden

Financieel meerjarenoverzicht (zie Beleidsdocument Invasieve exoten)

11e begrotingswijziging

Samenvatting

Door het opstellen van een beleidsdocument en een aansluitend beheerplan, monitoringsprogramma en uitvoeringsplan geeft de gemeente Coevorden inhoud aan de bestrijding van invasieve exoten. Met het gestructureerd inzichtelijk maken van de aanpak worden de benodigde financiële inspanning onderbouwd. Met dit financiële inzicht is het mogelijk om de raad te informeren. Uitgangspunt is om een marktpartij te contracteren die op basis van een meerjarig contract verantwoordelijk is voor de beheersing, bestrijding, monitoring en mutatie van de areaalgegevens.

Burgemeester en wethouders van Coevorden,

de gemeentesecretaris

de burgemeester

L.M. Brouwer (loco-secretaris)

R. Bergsma